

Література

1. Бриліна В.Л. Педагогічне значення вокального фольклору в музично-естетичному вихованні // В.Л.Бриліна / Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід: зб.наук.праць. Вип. 41.-2015.- С.231-235 .
2. Верховинець В.М. Весняночка: Ігри з піснями для дітей дошкільного віку та молодших школярів / В.М. Верховинець. - К. : Музична Україна, 1989. – 340 с.
3. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / Л. М. Масол // Шкільний світ. - 2002. - № 9. - С. 1-16.
4. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. – Т. 1. – К. : Рад. шк., 1977. - С 55-209.
5. Тодосієнко Н.Л. Мистецтво як засіб формування естетичного сприймання у молодших школярів / Н.Л. Тодосієнко //Актуальні проблеми мистецької підготовки майбутнього вчителя (VI школа методичного досвіду): матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 28-29 листопада 2016 р. / за ред.. Л.С. Бровчак, Л.В. Старовойт. – Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю., 2

Ю.Усенко,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник–канд. пед. наук, ст.викладач Т.В. Коваль

УРОКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЯК СКЛАДОВА ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.

Постановка проблеми. У науковому просторі вже близько п'яти століть у європейській гуманітарній традиції не припиняються дебати про природу специфічної людської здібності до творчості – вміння створювати нові форми речей, відносин, поведінки, ситуацій в межах чого завгодно. «Поняттям творчість охоплюються всі форми створення і появи нового на фоні існуючого, стандартного». Тема творчості тісно пов'язана з вирішенням філософської, художньо-естетичної, психолого-педагогічної та соціокультурної проблем.

Проблемою розвитку творчості і творчих здібностей учнів займалися та досліджували у різні часи не тільки відомі педагоги, але й дослідники, мислителі, філософи, науковці. Коли мова йде про творчість дитини, важливим є те, що учні найчастіше не створюють щось зовсім нове, але створення, відкриття суб'єктивно нового для дитини вже є проявом творчості. Робота не за шаблоном, не за зразком є також показником розвинутих творчих здібностей. Творчість є одним із засобів підвищення емоційного тону особистості, закріплення комплексу емоційно-вольової регуляції, а головне — актуалізації позитивної гами переживань, яка супроводжує ефективну працю, переживання

радості від зробленого, досягнутого, почуття впевненості у своїх силах, у своєму творчому потенціалі й творчих здібностях. Тому, виходячи з попередніх досліджень відомих педагогів та науковців з усіх видів мистецтва, музичне - найбільш ефективно для розвитку творчих здібностей молодших школярів, адже музика впливає на почуття та викликає емоції у дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здатність до творчості - це те, що завжди було визначальним у самому феномені людини. Діяльність, в якій найбільшою мірою концентруються естетичні, творчі прояви, є музичне мистецтво. Проблемою розвитку творчих здібностей на уроках музичного мистецтва займалися такі відомі науковці як С. Рубінштейн, Е. Торранс, К. Тейлор, Дж. Гілфорд, Д. Морган. Наголошували на важливості уроків мистецтва для розвитку творчих здібностей молодших школярів, такі науковці як М. Лазарев, Ю. Львов, Г. Падалка, Н. Гродзенська.

Мета статті полягає у обґрунтуванні важливості уроків музичного мистецтва для розвитку творчих здібностей молодших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з досліджень педагогів та науковців, музика - це мистецтво прямого і сильного емоційного впливу. Вона носить творчий характер, включаючи в себе композиторську, виконавську, слухацьку, творчу діяльність, і являє собою, ні з чим незрівняні можливості для музично-творчого розвитку молодших школярів. Уроки музики у початковій школі є дуже важливими з огляду на те, що саме на них закладаються основи бажаного відношення дітей до музики. У молодшому шкільному віці закріплюються і розвиваються далі ті основні людські характеристики пізнавальних процесів (увага, сприйняття, пам'ять, уява, мислення і мова), необхідність яких пов'язана зі вступом до школи. З «натуральних» (по Л.С. Виготському) ці процеси до кінця молодшого шкільного віку повинні стати «культурними», тобто перетворитися на вищі психічні функції, довільні і опосередковані.[1, с. 12]

О.О. Апраксина серед якостей, що є типовими для учнів початкової школи, називає не сформованість, крихкість всього організму, швидко втомлюваність від одноманітної діяльності; відсутність навичок систематичної, цілеспрямованої розумової праці, але чіпку пам'ять; невеликий об'єм довільної та перевагу мимовільної уваги; яскраву образну уяву, її конкретність; схильність до гри [7, с. 26-28]. Саме на уроках музичного мистецтва прослідковується тенденція динамічної різноманітної діяльності, що допомагає дитині менше втомлюватись на уроці, викликає більший інтерес та сприяє розвитку творчості.

Здібності дітей не обов'язково повинні бути сформованими до початку навчання в школі, особливо ті з них, які в процесі навчання продовжують ще активно розвиватися. Істотніше інше: щоб ще в ході дошкільного періоду дитинства у дитини утворилися необхідні задатки до розвитку потрібних здібностей.

Навчання учнів початкових класів, а саме першокласників має бути цікавим і радісним. Діти приходять до школи з різною музичною підготовкою і

різними музичними задатками. Але у всіх дітей є деякий досвід слухання інструментальної музики, співу пісень, бачення і виконання танців, крокування під музику тощо, їм розповідають і читають однакові казки, книжки, вони переглядають одні й ті ж телепередачі для дітей, кінофільми і мультфільми, стикаються з різноманітними подібними життєвими ситуаціями. Тому запас художніх і життєвих вражень дітей хоча й відрізняється кількісно, але в якісному плані він приблизно однаковий у всіх. Так складається життєвий досвід дитини, близький життєвому досвіду інших дітей. Це дозволило Д. Кабалевському зробити висновок про те, що в умовах загальноосвітньої школи в музично-виховній роботі слід виходити не із здібностей дітей і їх підготовки, а з їхнього життєвого досвіду [2, с. 44].

Неможливо вичерпно освітити всі грані проблеми спілкування на уроках музики. Головне – замислитися над проблемами художнього процесу спілкування спільної музично-творчої діяльності вчителя і учнів. Спільна музично-творча діяльність вчителя і учня – ось стрижень, що визначає зміст спілкування на уроці. Навчальні, розвиваючі і виховні завдання уроку повинні бути нерозривно зв'язані в єдиному процесі музично-творчого спілкування.[4]

Важливо, щоб у творчому музикуванні (співі, грі на інструментах, диригуванні, пластичній і мовній інтонації, роздумі тощо) дитина виражала свій стан, суб'єктивно «проживала» свій настрій в музиці, а не формально виконувала технічне завдання вчителя. Мудрість творчості полягає в тому, що не треба «квапити» відчуття думкою, треба довіритися несвідомій області душі дитини. Поступово накопичуючи і зіставляючи свої враження, музично-слухові уявлення, вона раптово розцвітає в своїх творчих проявах, як раптово розкривається квітка.[6, с. 5-6]

Отже, уроки музичного мистецтва тісно та невід'ємно пов'язані з парадигмою розвитку творчості молодших школярів, що є фундаментально важливим для подальшого розвитку та навчання учнів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Кожна дитина від народження наділена певними здібностями того чи іншого виду діяльності. Найяскравіше свої здібності вона може виявити під час виконання творчого завдання і таке завдання знайдеться для кожної дитини. Саме на уроках музичного мистецтва розкриваються основи творчих здібностей дитини, адже музика є скарбницею людських почуттів, думок та переживань.

На уроках музичного мистецтва, саме завдяки особливій чуттєвій атмосфері стає можливою робота душі – своєю неповторною силою музика пробуджує, впливає на відчуття силою художніх образів, активізує уяву та викликає різні емоції, адже «музика- мова почуттів», вона хвилює, викликає переживання та позитивні емоції. Тому важливим і досить актуальним залишається дослідження завдання музичного виховання молодших школярів в закладі освіти, адже формування музичної культури почуттів учнів як невід'ємної частини їх духовної культури, збагачення їх емоційно - естетичного досвіду, інтересів та поглядів у процесі спілкування з музикою та розвиток універсальних якостей творчої особистості є основоположними на уроках

музичного мистецтва.

Література

1. Виготський Л.С. Педагогічна психологія. - М.: АСТ: Астрель: Люкс, 2005.
2. Кабалевський Д.Б. Воспитание ума и сердца. Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1984. – 206 с.
3. Короткова Н.А. Современные исследования детской игры / Вопросы психологии, 1985, N 2, с. 163–168;
4. Падалка Г.М. Учитель, музика, діти. - К.: Муз. Україна. - 1982.
5. Кульчицька Л.В. Музичне виховання в початкових класах загальноосвітньої школи. – Івано-Франківськ, 2000. – 89 с.
6. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику? — К.: Муз. Україна, 1981. — 320 с
7. Коновальчук М. Розвиток творчості молодших школярів / М. Коновальчук : Система літературних завдань. – К.: Шкільний світ, 2010. – 120 с.

С. Химич,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, ст. викладач О.А.Шикирінська

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. В Конституції України життя і здоров'я людини визнане одними з найвищих соціальних цінностей, адже здоров'я нації розглядається як показник цивілізованості держави, що відбиває соціально-економічне становище суспільства: стан продуктивних сил країни, її економічний, оборонний, інтелектуальний, духовний потенціал, ресурс розвитку суспільства. Пропаганда здорового способу життя, виховання свідомого ставлення до здоров'я як найвищої соціальної цінності, збереження й зміцнення фізичного і психічного здоров'я – засадничі принципи державної політики в галузі освіти, які сформульовані у Національній доктрині розвитку освіти, Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту». Інтеграція України в європейський та світовий освітній простір обумовила необхідність переглянути деякі підходи до навчання школярів, проаналізувати фактори, що гальмують підвищення якості та формування життєспроможності особистості.

Аналіз попередніх досліджень. Висвітленню сутності проблем здоров'я та різних аспектів здорового способу життя присвячені дослідження філософів, медиків, соціологів М.Амосова, В.Войтенко, Л.Сущенко та ін.; а також психолого–педагогічні дослідження Ю.Бойчука, М.Гончаренко, Г.Зайцева, В.Оржеховської, та ін. У працях сучасних українських вчених (О.Адєєва, Т.Бойченко, Г.Давидюк, Н.Завидівська, Н.Кравчук, Л.Лаврова, Т.Шаповалова, В.Шахненко та ін. розглядаються загальні питання теорії та практики